LW. pr. 172/02.

L. Nam. 14.000 ex 1901.
Pr.

We Lwowie, dnia 1. czerwca 1902.

Aleg. 6

Przedłożenie rządowe.

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Dra Andrzeja hr. Potockiego, Marszałka krajowego etc. etc. we Lwowie.

Na mocy Najwyższego postanowienia z 7. listopada 1901, i wskutek reskryptu Pana Ministra rolnictwa z 14. listopada 1901, L. 2824/3289, mam zaszczyt złożyć do laski Marszałkowskiej, jako przedłożenie rządowe w polskim tekscie i ruskiem tłomaczeniu projekt częściowej zmiany ustawy z dnia 8. grudnia 1881, Dz. u. kr. Nr. 71, o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Zmiana proponowana w dołączonym projekcie ustawy ma na celu uchylenie postanowień zawartych w § 11, ust. 1) lit. c) powołanej ustawy dla powiatów kosowskiego i nadwórniańskiego.

Zarazem mam zaszczyt dołączyć sporządzone w Namiestnictwie motywa, objaśniające to przedłożenie.

Upraszam Jaśnie Wielmożnego Pana, aby zechciał to przedłożenie rządowe umieścić na porządku dziennym jednego z pierwszych posiedzeń najbliższej sesyi sejmowej.

Przy tej sposobności proszę przyjąć wyrazy mego wysokiego poważania.

C. k. Namiestnik:

Piniński w. r.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zaprowadzająca zmianę w ustawie z dnia 8. grudnia 1881, Nr. 71. Dz. u. kr. o używaniu do stanowienia ogierów, będących prywatną własnością.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

I.

Postanowienia zawarte w §. 11, lit. c) ustawy z 8. grudnia 1881, Dz. u. kr. Nr. 71 zmieniają się i mają brzmieć, jak następuje:

c) Właściciel, który dopuści, by ogier jego dwuletni lub starszy pasł się razem z klaczami jakiegobądź wieku, podlega grzywnie do 50 złr.

Postanowienie to nie obowiązuje jednak w powiatach politycznych kosowskim i nadwórniańskim.

II.

Wykonanie tej ustawy, która wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, poruczam moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Do L. Nam. 14.000/pr.

Motywa

do projektu częściowej zmiany ustawy z dnia 8. grudnia 1881, Dz. u kr. Nr. 71, o używaniu do stanowienia ogierów będących prywatną własnością.

Ustawa z 8. grudnia 1881, Dz. u. kr. Nr. 71 zawiera w §. 11. pod lit. c) zakaz paszenia ogierów dwuletnich lub starszych razem z klaczami jakiegobądź wieku, zagrażając zarazem przekroczenie tego przepisu karą pieniężną do wysokości 50 złr.

W ojczyźnie konia huculskiego, rozciągającej się głównie na powiaty kosowski i nadwórniański, wydanie tego zakazu miało ten skutek, iż górale karpaccy, nie mając środków do oddzielnego chowania ogierów, poczęli z obawy przed następstwami karnemi przekroczenia powyższego zakazu, czyścić niemal bez wyjątku ogiery-źrebięta przed dojściem do drugiego roku życia.

Fakt ten nie mógł oczywiście pozostać bez szkodliwych następstw dla utrzymania czystej, a tak cennej rasy konia huculskiego.

Potomstwo konia huculskiego czystej krwi mogło być bowiem w tym stanie rzeczy produkowane tylko w taki sposób, że klacze pasące się na pastwisku razem ze źrebiętami-ogierami mniej niż dwa lata liczącymi, bywają zapłodniane przez takie właśnie niezupełnie jeszcze dojrzałe i rozwinięte płciowo źrebięta-ogiery. Oczywiście na potomstwie taką drogą wyprodukowanem okazywać się musiały wszelkie szkodliwe skutki pochodzenia od ogierów niedojrzałych i niezdolnych jeszcze w zupełności do rozpłodu, a tem samem czysta rasa koni huculskich poczęła karłowacieć i upadać, zmniejszając się zarazem liczebnie.

Gdyby stan ten potrwać miał jeszcze czas dłuższy, musiałoby z pewnością nastąpić zupełne zdegenerowanie, a w dalszem następstwie zaginięcie rasy konia huculskiego.

Z drugiej strony rasa ta w czystym swym typie nie daje się bezwarunkowo utrzymywać, jeśli klacze huculskie zapłodni się regeneratami innej rasy, chociażby doborowymi na podstawie jak najstaranniej skonstatowanego pokrewieństwa typów.

Jedynym więc środkiem utrzymania czystej rasy huculskiej jest uchylenie zakazu paszenia ogierów wspólnie z klaczami w ojczyźnie konia huculskiego.

W tym bowiem razie górale pozbywszy się obawy przed postanowieniami karnemi §. 11. ustawy z 8. grudnia 1881, Dz. u. kr. Nr. 71 przestaną czyścić źrebięta-ogiery, a w ten sposób zapłodnianie klaczy odbywać się będzie przeważnie przez dorosłe, dostatecznie rozwinięte ogiery, które będą mogły płodzić silne, zdolne do dalszego rozwoju potomstwo.

Wprawdzie w takim razie zapłodnianie klaczy odbywać się będzie przeważnie bez wszelkiej kontroli, a tem samem panmiksya (Inzucht) będzie tu miała niezawodnie miejsce i to w znacznej mierze.

Spostrzeżenia jednak poczynione przez gruntownych znawców hodowli koni wykazały, że rasa koni huculskich mimo, iż od najdawniejszych czasów wystawioną była na działanie panmiksyi, nietylko nie okazywała szkodliwych następstw lecz, że przeciwnie czystość, trwałość i zdrowotność rasy utrzymywały się wybornie mimo panmiksyi.

W uwzględnieniu tych okoliczności i na podstawie jednogłośnej uchwały Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi z dnia 5. października 1900, c. k. Rząd przedkłada dołączony projekt zmiany ustawy z 8. grudnia 1881, Dz u. kr. Nr. 71.